

De 19^e eeuwse muntslag in Bhutan

Door Patrick Pasmans

Het koninkrijk Bhutan is gelegen in het Himalayagebergte en is omgeven door Tibet (de Chinezen noemen dit de “*autonome regio Xizang*”), Indië (de provincies Sikkim, West-Bengalen, Assam en Arunachal Pradesh). Bhutan heeft een oppervlakte van 46.500 Km² waarvan 70% bebost is en heeft een aantal bergen boven de 7000meter (*Kulha Gangri: 7554m, Chomo Lhari: 7314m*)

Landkaart Bhutan (bron: <http://bhutan.thobaben.org>)

1772 – 1907: een periode van gespannen relaties met de Britten

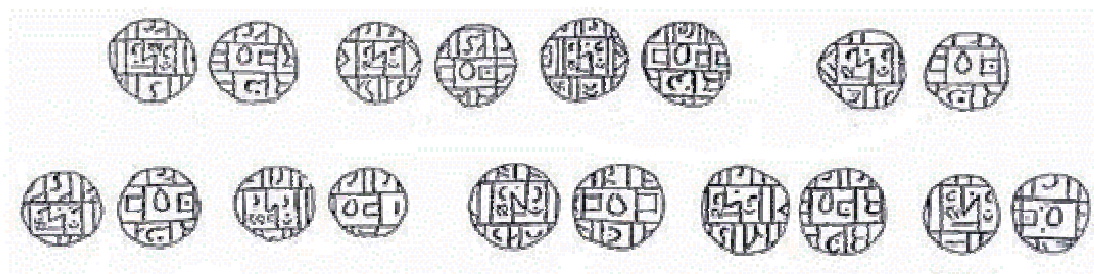
De politieke geschiedenis van Bhutan werd in de tweede helft van de 18^e eeuw en de gehele 19^e eeuw gekenmerkt door de Britse pogingen tot overheersing van de regio. Van oudsher claimde Bhutan rechten op Cooch Behar. Met hulp van de Britten wist Cooch Behar de Bhutanezen te verdrijven en Bhutan binnen te vallen in 1772-73. Er werd een regeling getroffen die leidde tot nauwere handelsbetrekkingen tussen Brits-Indië en Bhutan. In 1784 droegen de Britten de controle van de *Bengal Duars regio* over aan Bhutan. Niettegenstaande wederzijdse concessies, bleven de relaties tussen de Bhutanezen en de Britten gespannen.

Grensc conflicten werden op de spits gedreven toen Bhutan in 1862 Sikkim en Cooch Behar binnenvielen. Toen er een burgeroorlog uitbrak in Bhutan zagen de Britten in 1864 de gelegenheid om Bhutan binnen te vallen. Deze oorlog (de zgn. *Duar oorlog*) duurde vijf maanden en leidde tot de Bhutaanse nederlaag: door het *verdrag van Shincula*, ondertekend op 11 november 1865, diende Bhutan afstand te doen van zijn aanspraken op *Assam Duars, Bengal Duars* en 83 km² in het Dewangiri-gebied in het Zuidoosten van Bhutan waarvoor zij een jaarlijkse compensatie van 50.000 rupees betaalden.

Interne strubbelingen in de periode 1870-1880 leidde in 1882 tot opstanden en burgeroorlogen die in 1885 werden beëindigd door Ugyen Wangchuck (de ponlop van Tongsa), die profiteerde van het verzwakte centrale gezag. Door zijn pro-Britse

houding wist hij zijn positie te versterken en bevestigde zijn macht door zich in 1907 tot koning te laten kronen.

De 19^e eeuwse Bhutanse muntslag

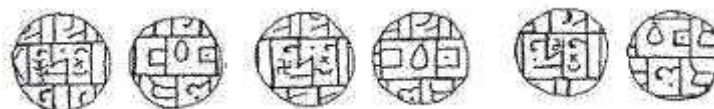
De Bhutanese munt werd: “Deba Rupee” genoemd waarvan het zilveragehalte na 1815 snel verminderde. In 1832 bedroeg het zilveragehalte nog 80%, in 1839 ongeveer 57%. Nadien circuleerden voornamelijk koperen Deb rupees.

Poging tot classificatie

Nicholas Rhodes, een autoriteit op het vlak van deze muntslag, verdeeld de muntslag, gemaakt tussen 1820 en 1870 in twee groepen: de eerste groep hebben een punt rechts van de letter *ndra* en de tweede groep hebben een kruis.

Deze munten zijn zowel in zuiver zilver tot koper of brass te vinden. Gemiddeld wegen deze stukken 3,5 tot 4,5 gram. Sommige stukken wegen het dubbel (9 gram). Het merendeel van deze munten hebben de letter *sa* op de voorzijde (betekenis: land?). Sommige stukken hebben de legende *dBang* (betekenis: macht?). De gemeenschappelijke kenmerken van deze munten zijn de horizontale lijnen, de letters *ndra* na op de voorzijde en *va chara* op de keerzijde.

Een aantal munten van de tweede groep (met kruis) hebben niet de letter *Sa* maar zeldzame koperen exemplaren (met een zilverwas) hebben een tak, een swastika of de letter *Ma*

Deze munten werden waarschijnlijk geslagen door de machtigste *penlops* in verschillende munthuizen. Andere types worden getoond in tentoonstellingskast. Een niet-limitatieve lijst met types is eveneens opgenomen in de K&M

Aan de hand van de vele verschillende types, het lichte gewicht en de slechte kwaliteit mag worden verondersteld dat er enerzijds “onofficiële” munthuizen actief waren en anderzijds vele vervalsingen circuleerden.

Deze vaststellingen worden bevestigd door de vele niet-gerapporteerde varianten in de verzameling van de auteur.